

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o. 6.
Félévre	5	o. 3.
Évesjegyre	3	o. 1.
Egy hónapra	1	o. 0.

Szerkesztői szállás:

belső tisztelet 122 szám.

Kiadó hivatal:

köszönetek Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 6 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppellik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitási cikke

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál letetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

Előfizetési-díj:

Egész évre 10 frt., félévre 5 frt 50., évesjegyre 3 frt., egy hónapra 1 frt. o. é.

„K. KÖZLÖNY”

magán távsürgönye.

Feladatott Pesten aug. 17-én 3 ó. 40 p. d. u.
Érkezett Kolozsvárra 17-én 5 ó. 30 p. d. u.

A poroszok megveretése Metz Verdun-nél hivatalosan megerősítették A Mosel mellett tömérdek porosz elesett. Metz várágui nagy pusztítást tettek bennök. A francziák Bazaine alatt teljesen összpontosulva állanak Mosel balp. rtján. A főhadiszállásról érkezett legújabb hírek lenyegesen javították a hangulatot Párisban. Poroszok visszavetése Commercyre nagy stratégiai előny a francziákra.

Pest, aug. 13. 1870.

(r. l.) Már jó ideje szárnyalnak hírek, a legmagasabb kormánykörökben bekövetkezendő lényeges változásokra vonatkozólag. Mi eddig nem is említettük azokat, mert óvatosságot tartottunk lenni közleményeink megválogatásában. A mai postával Bécsből érkezett levelek azonban csaknem pozitívással megerősítik fel ismét a külsőben álló nevezetes változásokról szóló versiót. E szerint tény (?) volna, hogy miniszterelnökünk, Andrássy Gyula gróf átveszi a közös külügyminiszteri tárczát — mellette azonban Beust gróf is megmarad államkancellári méltóságában — míg a nem rég közös pénzügyminiszterre ki-nevezetett Lönyay Menyhért magyar miniszterelnök leendne. Ennyiből áll a hír.

Nem bocsátkozunk fölülte conjecturába, de miután most már határozottabb alakban tartja fenn magát, nem tehetjük, hogy ne regisztráljuk, ámbár valószínűsége kezességét vállalni egyáltalán véne nem volna sem kedvünk, sem bátorságunk.

Legnevezetesebb e versióra vonatkozólag azon körülmény, hogy míg más alkalommal, midőn ily hírek merülnek fel, mindig indokoltak is azokat az illető lapok, melyek kapva kapnak az ujdonságok, azaz ha változásról szólnak, egyszersmind e változás okait szeretik találgatni, ámbár ritkán találják el, míg most mélyen hallgatnak.

Meglehet, hogy az ember az egészséges kombinációkban és következtetésekben könnyen megtalálja a netalán szükségesnek tartott változás indokát, alapját, ha csak egy futó pillantást vet is azon irányra, melyben eddig Ausztria külpolitikája vezetett, de biztos támpontom, melyből egyhamarjában kiindulhatnék, nekem sincs, találgatásokba ereszkedni pedig nem akarok, azért megmaradok a pusztá hírelemzésénél.

E versió, miután minket — igen természetesen okoknál fogva közelről érdekel — kissé felzavarta a zsidóságot, a mely a poroszok győzelmét hirdető telegrammokat követő izgatottságot váltotta fel.

Ezen izgatottság általános volt itt a fővárosban, de az egész országban is, mert a magyar nemzet rokonszenve a francziák irányában félreismerhetlen. Ebből következik, hogy a győzelmet a franczia résznek kívántuk, és azok részéről vártuk is.

Annál indokoltabb volt az izgatottság, midőn az ellenkezőről értesültünk. Senki sem adott hitelt a táviratoknak, vagy a legrosszabb esetben azt hitték, hogy a franczia szándékosan csalta maga után a poroszt, tehát várva várták a pillanatot, melyben hirtelen arczot változtat, és kamatostól visszahadja a kölcsönt.

De már napok óta várunk és semmi sem történik; semmi nevezetes újság, s az izgatottság már-már zsibbadással vált, melyet — miként mondtam — a fölébbi hír némileg megzavart.

Most már megint mintegy élénkebb a főváros, kétszeres figyelemmel várja, mit hoz a legközelebbi távirat? . . .

Bár jóit hozna, főleg hazánkra, melyre nézve a legnagyobb jó — talán említenem sem kell — a tartós és biztos béke volna.

Kolozs, augusztus 15. 1870.

T. szerkesztő ur! Közelebből városunk lakosságának egy régi óhajátosa teljesült: eddigi csende életünket a sürgős forgás élénksége váltja fel.

Csak néhány nap kell még s az oly várva várt sötérmelés bányánkban is megkezdetik. Az előleges munkálatok és szükségesebb készülétek már javában folynak, s jól esik binnünk, hogy pillanatonként közeledünk a várt valóhoz. Ideje is már, hogy történések valamit velünk is, mert bányánk felhagyása óta (1852) ugy is eléggé éreztük a sors mostohaságait, az általános pénztelenséget s nyomort. Még csak a kezdetnél vagyunk, s már is úgy tetszik mintha gyarapodnánk.

Örömlünket sokszorosan tetézi még az is, hogy a mélyen tisztelt képviselőház vasutunk ügye felett kedvezőleg határozott; ma már nincs okunk kétkedni a felett, hogy a most — csak ideiglenesen felfogott sósánya mivelsége állandósításán kívül, Kolozs is egyik gőcpont lesz a megélénkült közforgalomban. Ezt annyival inkább reménylünk, mert határunkon a várostól alig 1/4 órányira fiók-állomás is leend, s így Kolozs — mely külföldben is az úgynevezett „Mezőség” torkát képezi, később ennek raktárává, piacává válhat.

Hogy az állomás hol fog lenni, bizonyosan még nem tudjuk. Két alkalmas hely mutatkozik; egyik az úgynevezett „Botos” völgyben, a másik a „Káderdő” körüli helyen, vagy is a „Bika göd-ében” (a szükséges távolságot véve, a felmérés szerint éppen ez utóbbi helyre esik). Az első, mely gazdag sötéléppel van megáldva, igen czélszerű és ajánlatos volna, ha ott maga az állam bányászatot tűzne, mert a szállítás, a vonal közelségénél fogva, csak alig pár ólyire lenne eszékölendő. Ebben, ha nem ez tekintetnek főindoknak, akkor sokkal előnyösebb volna a második hely, mivel a mostani művelés alatt levő sósányától, mely szintén gazdag sötéléppel, s a melyben termelt sötéltől minősége s mivelségi rendszere folytán Erdély bármely sósányával kiállja a versenyt, a délföldi részen elvonuló vonalig mintegy 1/2 mérföldnyire egyenes helyen lehetne a szállítás eszékölési, s így ki volna kerülve a városunkból nyugot felé ki-vezető hegy megmászása. Ugybiszem hogy ez nem csak a magas államnak, s városunk lakosságának való előnyére, de a vidékieknek is, mert ezek sem volnaak kénytelenek terményeiket az előbb említett hegyen keresztül huzatolni. Az igaz, hogy az utóbbi hely nem térs; de azért lehetne ott, aránylag nagyon csekély költséggel kiváltatni a városi közönségünknek sem tehetem fel azon fukarságot, hogy utolsó esetben ezen föld egyenlítését saját jövőjéért saját erején is ne lenne bajlandó végrehajtatni. Meg vagyok azonban győződve arról, hogy a mélyen tisztelt képviselőház által legközelebből kiküldött bizottmány minden oldalról fontolóra vesendi e kérdést, s a lehetőségig igyekezni fog azt úgy oldani meg, hogy az ország, valamint a kiterjedt vidék és a város, igényének is elégtét tessek. Bizzuk tehát ezt a t. bizottmány szakavatottságára.

Igy állván a dolgok, hisszük, hogy a magas kormány, a közlekedés könnyítése, gyorsítása tekintetéből intézkedni fog arról is, hogy a „Mezőség” en át a kolozsi vasút állomásig közvetít ut nyitassanak; s így néhány év múlva Kolozs is virágzásnak induland, s a hosszas szenvedéseket s nyomort egy kis szerény jólét, egy jobb jövő váltja fel. Ugy legyen.

Meg lehet, hogy a kákan is csomót keresőknek s talán több másoknak is mindezek nem fognak inyére esni; de hiába, mert ott, hol az Ország és nagy jövőjű vidék érdeke forog fenn, az egyéni érdekeknek a helyi viszonyoknak háttérbe kell vonulniok.

Bányánk ügyére vonatkozólag végre megemlítettünk látom még azt, hogy a most előlegesen kiaknázni célba vett 50,000 mássa söté legfeljebb csak 3 havi munkát adhat a lakosságnak, s így éppen a téli időre marados ujra kereset nélkül. Nem lett volna tehát felesleges azon 100,000 mássa söté is Kolozsért vágatni ki, mely rendkívülileg

Dézsaknáról rendeltetett kiadatni; mert míg ez által a lakosságnak a téli időre is keresetmód nyújtának, másfelől a magas állam is egy igen szép összeget takaríthatna meg a szállítás olcsóbbá válásával; minden mássa sönak Dézsaknáról való fuvarozása 8 1/2 krral kerülve többbe, mint Kolozsról. Ezen nebcy krajczár különbség pedig, bár mily gyanus szemekkel nézzünk is, a végösszeg 100,000 mássán 8,250 forintba rug, mely nálunk semmi esetre sem lehet egészen meg-e-tendő összeg. Ezen összeget pedig nézetlünk szor-riót legezlezerlőbb volna az itteni bányához tartozó épületek kiigazítására fordítani, miután azokat továbbra is veszendő állapotban hagyni amugy sem volna hasznos. — Hogy ezen épületek jelenleg mily állapotban vannak, s hogy azoknak elhanyagolása a magas államra nézve mily káros, talán mondanom sem kell; ugy lehet azokat képzelni, mint melyek évtizedek óta, mint gazdátlanok a gondozás alól egészen kifelejtvék.

Gazdasági ügyeinket illetőleg nem a leg-megnyugtatóbbak. Terményeink általában véve alig mondatók közepeseknek. Az öszvetések aratásának csak nem a végéa vagyunk már, s ha tiszok nem volna vetéseinkben, a szalmás gabona a téli mostoha idő daczára is kielégítő lenne. A török-buza vetések eleinte a szó szoros értelmében sem-mit sem ígértek; azonban ezek is mult julius ha-vában s az óta reménylőket tulhaladolog elékszül-tek, s kedvező időjárassal 1/3 termésre még is le-hetne kilátásunk. Szécsa termésünk már dosabb s különös megemlítésre méltó az, hogy minőségére nézve kitűnik. Szőlőtermésünk csak közepes, de a fejlődésében, a közelebbi kövér időjárások alatt, észrevehetőleg haladott, s ha kedvező ősz lesz, jó bor remélhető.

Egy polgár.

Jól vigyázzunk, merre irányozzuk a közvéleményt.

El nem képzelhetni mi lehet oka annak, hogy az anyira demokratának híresztelt balközéppárt közlönye, a „Magyar Polgár,” miért oly rettenetes porosz-barát? Ugyan mit akar vele elérni? Vagy tán az anyira szabadelvűnek híresztelt balközép demokratikus közpönye alatt éppen absolutisticus vá-gyak lappanganak, s azért akarna egy non puta-rem esetére a Junkerschaftos egyenesen Isten aka-ratjából magát származtató porosz hatalomnak jó előre kedvében járni? Gyönyörűen bizonyítja-ja ha szabadelvűségét az orosz barát despolicus irá-nyu porosz hatalom pártfogásával, s avval a Na-poleon- és franczia falással. Köszönjük, hogy le-dobták az álcazt; legalább most, azt hiszem, még elég korán ismerjük meg a maszkokat. Ha már a mi házi ügyeinkben opposititit alkotunk a kormány-nal szemben, ezt értem; de, hogy olyan hazai oppositio legyen, a mely hazánk lehető romlására s porosz győzelem esetére, szabad, alkotmányos institutióink nemcsak lehető, de bizonyos vesztére csak azért opponáljon a külpolitikában is, hogy oppositio legyen — ezt valóban nem értem! Aztán pedig ez pártvélemény *) ám! akkor, a midőn ez a lap nyíltan bevallott közlönye a balközéppártnak; mert hiszen, ha csak a szerkesztő, vagy lapmunká-társak magán véleménye lenne, rá sem bederite-nénk; de meg kell azt gondolnunk, hogy a nem-zet és ország egy részét képviseli az a párt, mely-nek — állítólag — ez a lap is egyik közlönye, az pedig, hogy egy tekintélyes párt erre, vagy amarra hajlik e, csakugyan nyom ám valamit a latban, ebben a háborgós világban. Ezért mielőtt pártbuzsából, vagy bármely más indokból ennek, vagy amannak a részére agitálóunk, talán jó volna ko-molyan megfontolni, hogy első sorban, bármily el-lensége állásban vagyunk is egyházzal szemben a belreformok terén; de ha külveszély fenyegeti ha-zánkat, alkotmányos szabadságunkat, a külpoliti-kában a közönséveszély ellen mindnyájunknak egy-gyé kell olvadnunk. Az, hogy nektünk a közönség Ausztriával nem kell, s azért a ki amannak ellen-sége, nektünk barátunk, nem érv; mert az már olyan bizonyos, mint kétszer kétfő négy, hogy ha Ausztria elbukott, mi is elbukunk; olyot minket a porosz orosz és orosz porosz. Hiába okoskodik és ábrándozik a „M. Polgár” a nagy, mivel né-met nemzetről; hiába hiszi, hogy annak egyébbre nem áll az esze, mint egy szabad, nagy német bi-rodalmat alkotni, s aztán megáll; mert bizonyos

*) Ugy tudjuk, hogy a balközép tekintélye-sebb felelősi már is ruszaják, itt közöltünk is, ama porosz labacskolást, melyet a „Magyar Polgár,” az erdélyi részek közvéleményével bontokegyenest el-lensézőleg úz — felelő, azó útteretével.

Szerk.

az, hogy a porosz orosz, ha az egyik képes lesz legyőzni nyugatot, bizony a másik is legyőzi ke-lelet, s akkor jaj nekünk; pedig bizony ebben a zűndnadeles világban az vajmi hamar megtörtén-hetik.

Nektünk, mint szabad, alkotmányos nemzet-nek nem szabad és nem is lehet másfelé hajol-nunk, mint azon zászló felé, melyre az alkotmá-nyos szabadság van felírva; pedig bizony e zászló eddigelő nem a poroszé, a ki a német nemzeti be-csület közpönye alatt szeretne drága muzsika sogo-rával egyetemben világalomra jutni, — hanem az a zászló ak lenne, a mely a népszabadságot s egy enrópál általános fegyvertelen békét hirdető.

Ugyan nézzük a mult tényeit csak ugy a nagygyából; Franciaország érdemeit a szabadság és civilisatio ügye körül ismeri a világ. És mit tett a mióta Napoleon trónra lépett? A krimiai hadjá-rat által megtörte az akkor anyira rettegett muzs-ka despotismust, legalább ez ideig békén voltunk tőle; Olaszországot fölszabadította és egyesítette, lám mily szépen mennek most ki a franczia kato-nák Rómából; a spanyol despotismust bukni hagyta; nó még csak ugy költöztök szőlvá bundon, hogy ha 66 ban bele nem ártja magát a dologba, alig-ha üres kézzel megy vala baba a bódító.

Vegyünk szemügyre azt, mit tett az alkotmá-nyos szabadság érdekében a hódító porosz hata-lom maig?

Gondolkozunk csak kissé komolyan a dol-gokról, s tekintetük vissza a második császárság multjára, a tényekre, melyekben ez szerepelt, s biggadtan itélve nem tagadhatjuk, hogy, kevés ki-vétellel, nyomában csaknem mindenütt szabadság virágozott fel. Azután gondoljunk vissza azon időre is, midőn Napoleon trónra ült; nemde Anglia, Bel-gium és a Svájcson kívül, Európa többi része mind absolut uralom alatt volt; míg most hogyan állunk? Még Törökország is igyekszik alkotmányos re-formákat létesíteni; csak Porosz- és Oroszország akarak absolutismus által uralkodni. Jól vigyáz-zunk tehát, merre irányozzuk a közvéleményt! *)

Ifj. V. S.

Egy gácsországi levéltörődék.

A t. olvasó, midőn e levéltörődéket olva-sandja, átlátja, hogy e sorokban egy magasztosan ér-ző és nemeseen mivelt leblű lengyel férfi nézet-irányával találkozik, kinek minden során meglát-aszik a nemzetünk iránti gyermekded szeretet s még az a borongó bánat fogja el lelkét, mely hősi nem-zete egére odaszegte azt az orosz kényuralom gyász-fátyolat, melynek irtózatosságától maga a halál megdöbben. E fiocom, lúsaroyalattal érintő mély érzését, közérdekl, statitikus, történeti és hely-rajzi adatok követi vegyiti, vagy azokkal takarja. De lássuk levélét:

„Rövid idő telt el, midőn elhagyva Erdélyt, bence titeket utoljára üdvözlénk! Ugy tetszik ne-kem s családunknak, miutha rémítő s évekig tartó vihar vonult volna el létünkön, annak előérzetes jelétől, hogy összkorunkban még egy nehez próbát kénytelenítettünk kiállani. . . . Oly vid-ke jönnem, hol a rusznyakokhoz, kik a moszkovitákak éde-sen rokonszenveznek, semmikép nem szobhatom. E nép a mivelségnek a legcsekélyebb fokán áll. Papsága ellenben értelmes s kivétel nélkül tehető-s. A lengyel nemesség ép ugy el van szorva, mint a magyar Erdély varmegyéin. Hasztalan a kormány fardozása, hogy a pórt fogékonyabbá tegye. A vidék Podolia felé oly terjedelmes, hogy a polgá-rusults g csak a pap-ág és a mindeuult létező ta-nodák és népiszkolák előmozdítása által lenne át-ültethető. De sajátoságos körülmények uralkodnak itt. A rusznyakok száz év múlva sem jutnak oda, a hol ma az erdélyi románok állanak. Ezeknek iltetük gyűlölete, méh és marhatonyesítés. Főbb foglalatosságunk a mezei gazdaság. A nemesség többnyire mánásokból áll; igen gazdag mind pénzre, mind terjedelmes birtokaira nézve; a mel-lott munkás és igen takarékos.

Meg kell vallanom, miszerint még időm nem volt egész alaposan körülnézni. Rövid, szabad időm, mely rendelkezésemre állott, vagy fájdalmas viz-szaemlékezések, vagy véletlen események által el volt árasztva. Minden léptem, minden nap telten fájós szívvel kelle elhagynom, a szónak legüldé-le-tesebb értelmében, a magyarok szép hazáját; igen,

**) E cikket, ugy a lapunk 96 dik számá-ban „egy magyar orat” aláírás alatt közreadott felzárólatat is balközépi ferfiaktól kapunk, kik, ugy látszik, sehoggy sem tudják meghámozni azo-politikat lidérczeléut, mely után a „Magy. Polg.” cikkeitől, a magyar nemzeti politika irányának megtagadásával vakon sürkösen, leborulva a po-roz junker-militarismus sikere előtt. Szerk.

e nemes és hős nemzettel. Ezen önzetlen hő nemzet a világnak minden tekintetben megmutatta, miszerint a legnemesebb elvektől vezéreltetve, társadalmi ereje, — minden szép- és jóra fogékonysága által bírja azt a hatalmat, mely őt elvitázhatlan joggal Európa vezérépei közé emelendi. E szavakat talán ragaszkodásomnak, haládatosságnak, avagy hazafini rokonszenvemnek, mely a lengyelbe évszázadok óta be van oltva, tulajdonítod? Szíved válaszoljon erre, kedves barátom! Igaz, balsorsomnak köszönöm azon nagy szerencsét, miszerint a magyarok közt — szép országunkban menhelyet a vendégszeretetet találtam; a mégis az elfoglaltság vádjára alá esném, ha helyettem szép országok minden hegye, viránya s mohos romjai, nagyságok, lovagiaságok s dicső történetek magasztosságáról nem beszélnék. Azon rövid úton — M. Váshelytől Beszterceig egy perczig sem tartozhatatam magamat vissza, hogy ne vizsgáljam a sok emlék- s némely vár származásának okát. Minden felvilágosítás, melyben részesültem, bármily hiányos volt is, e részben céljára és áldozatára nézt annyira szentesített és magasztos vala, hogy minden, csak félig mivel, de gondolkozó embernek, a már rég eltel, a hajthatatlan akarat ereje által legyőzött nehéz s mindig új korzakot képező — s ama rég elhunyt férfiak nagyság árnya iránti tiszteletből önkénytelenül fejet kell hajtania! S a mint családommal a Kárpátok aljáiáig értem, a hol az árnyas erdők és szirtek talán örökre elzárják a kilátást Magyarhonra, ott még egyszer megállottunk, szemünket és szívünket felétek fordítottuk, kalapunkat levettük s az elválasztott szertelt köny, melyet a lélek arcunkon rezegette, e szép országunk s jóbarátainknak az utolsó „Istenhozzádat.“ az utolsó búcsú-üdvözlét mondál Nemesokára egészen eltűnt az elfelejtethetlen láthatár, s mi egy szembetűnő, fáradalmas kőfalazott üdvényeken s az elválasztott hegyek és közsirtek segédfalazatával ellátott kimondhatatlan munka s idővezéssel csinált s igen jól conservált széles úton haladtunk lassan a magas hegyességig.

A havasi csústörőkeg közepett, ott, hol ha föltekintesz, a lakatlan sok óriás hegy leszakadásával s halálal fenyeget; ottan, hol ha lepillantasz, a szakadások feneketlen sötét örvényeikkel feléd tárognak; ottan folytonosan három mértföldnyire — negyedóránként az út s egy mélyen fekvő hid mellett egy magas, csinos gránit követ látsz, melyen több magyar nemes család név van bevésve; tudod-e ennek okát: miért? Erre röviden felelek. Ott is, hol ezelőtt ki sem merte álmodni, hogy embert láthasson, — ottan is az emberiség, jólét- s közlekedésért ama elkellő s nagylelkű honfiaiok jótékony keze embertársuk kényelmére működött. A Gács- és Magyarhon széléhez érven, nem csodakoltam ugyan meg a földet; de fájdalmas érzés meglepte érzékeimet és szívemet, mert egy szép országot és sok jó barátot vesztettem el, másrészt pedig előttem egy homályos, nagyon bizonytalan jövő lappang. Ezen aggodalmas érzületben nem is csalódtam! mert mit találtam szeretett hazámban? Első pillanatra mindent; de e „minden“ sokkal levertőbb és reménytelenebb, mint ezelőtt 18 évvel. Ezelőtt a két nemzetiség egynek tekintett. Most beharapózott az elégedetlenség, egyenetlenség s még a gyűlölet is 1863 óta. Az önzés, idegenkedés minden osztályban kirívó. Az ifjuság, az utolsó szabadságharc óta, úgy szólva, kihalt. Te, azt nem fogod binni, hogy itten Z... kertületi városban egy házassalandó férfiú sínes, — három gyarmokon és a katonatisztek kivételével, kiknek cautió mellett szabad nőstülni; képzelted aztán azon kilátást, mely itten a lányokra vár, kik pedig a jobb házakból származva, számtan 160-ra megy, kik közül 15 éven alól és 32 éven felül egy sincs!

Segedelmelenségeket, szükségeket, gyámoltalanságot s nyomasztó szerencsétlenség nyomait láthatni mindenütt. Van sok mélyt, van sok magasb s alantabb polcon álló férfiú; de nincsen komoly, szilárd összetartás, nincsen odaadás. A kormány hajlandó segíteni; de az ország természetileg, társadalmilag és erkölcsileg megtörve látszik lenni. Tapasztalom fájdalommal, miszerint Lengyelország meesze Magyarországon alant maradt. Szép hazátok a hősök és költők hazája. A hősök meghalnak hazájukért és a költők égető dalaikkal fölbeszítik az elesett hont, miként Homér tizen dalaival kiragadja Görögfont a romok közül. Ilyen a magyar is! az fájdalomát megénekli, míg hirtelen s meggyőzőleg észreveszi, miszerint idegen segély nélkül szép, nagy és szeretett hazáját a pokol vas körmei közül kiragadta s ismét virágzóvá fölemeli! Igen, fölemeli — égetés, rablás és gyilkolás nélkül! Fölemeli, s a fölemeltet egész nemzet testével és lelkével szilárdan, hiven fenn is tartandja. Magyarországon vezetésben a világ bűlöseit bírja, kik a halhatatlan Deák Ferencznek, a magyar megváltónak vasakarattal s önmegtagadással segédkeztet nyújtanak. A szilárd akarat útakat nyit a jelenben egy nyugodtabb és boldogabb jövő létre, melynek már annyi viszontagság után küszöbén álltok.

Ennyit közölhetek e nemes érzésű lengyel honfiai minket inkább érintő sorából, ki 18 évi itten léte alatt igazán és költői emelkedettséggel tanulva ismeri nemzetüket, — mert nemzete és érzése, rokon-körülményei rólunk rokon képet festett lelke elé, miről a távolban is oly szívgyöngéség-

gel édeleg. Nem úgy mint az angol turista Bonner és sok más, kikkel egy sön és kenyeren élünk e sokat szenvedett s általunk még most is kinzott hazában, kik a gyalázás és ócsárlat szitkaival akarják beruizítani a rozsdát és piszkot nem ismerő aranyot: — a magyar jellemességet.

Balázs Antal.

Belügy.

Mihályovics zágrábi érsek beiktatása folyó hó 8 kán ment véghez Zágrábban. Az érsek 5-kén indult a horvát miniszter, Bedekovics Kálmán társaságában Budáról. Kanizsán a zágrábi káptalan küldöttsége, Stopraniczán pedig egy küldöttség Kőrömszék részéről csatlakozott. A horvát fővárosba 7 kén este érkezett meg, hol az esős idő dacára nagy számmal megjelent fővárosi és vidéki közönség, benderium és számos küldöttség fogadta az indóházánál az új horvát érseket. Itt a város polgármestere horvátul üdvözlé őt, mire az érsek hasonlóképp horvátul felelt szólni nem akaró zeiviók között. A városba való bevonulása majd két óra hosszat tartott. A főútságon kiváltott székes-egyház postalejánál az összes clerus közepett Kralj püspök üdvözlé latin nyelven, mit az érsek ugyanazon nyelven viszonzott. Ezután palotájába vonult, hol számos főúr, méltóságviselő és küldöttség élén Bogovics zágrábi főispán üdvözlé. Másnap reggel 8 órakor meglátogatta a bánt, ki beteg volt. Ezután 9 órakor vette kezdetét a beiktatási ünnepély a főegyházban. Rövid ima után Pavlesics és Jandrics kanonokok felolvassván a királyi kinevezési okmányt, a pápai „bulla institutio“ s a más okmányokat, az érsek latin beszédében, melyet Kristijanovics ezim. püspök viszonzott, üdvözlé clerusát, s aztán horvátul a népet. Mitán még a szokásos kezeskövet fogadta clerusától, az ünnepély véget ért. Délután az érseknek főúrs lakoma volt, melyen a számtalan toast között legnagyobb hatást szült az érseké a Felsőgekre, és Bogovics Andrássy és Benetra.

A csataterőről.

A francia hadsereg főparancsnoka, úgy látszik, ma még csatát nem akar elfogadni s lassan-lassan egyik védelmi állásából a másikba vonul Paris felé, hogy ily módon az ellenséget kifárasztva, saját haderőit pedig minél inkább szaporítsa. Ha Paris magatartása a cunctatori rendszert át nem huzza, úgy tagadhatlanul sok előnnyel bír az. Minél távolabb hatna az ellenség francia területre, annál távolabb marad segélyforrásaitól, annál inkább meggyengül az, mert az egyes várak és más fontosabb posztók cernirozására vagy megszállására igen sok csapatot kell mindenütt hagynia. Paris tájékán tehát a német küzdő sereg száma a döntő csatában sokkal csekélyebb lesz, mint például a Metz előtt vívott csatában lett volna. A francziákra nézve ellenkezőleg áll a dolog; az 8 kilátásaik minden nap meggyerésével javulnak. Folyton új erősbítéseket, új csapatokat, fegyvereket kapnak s a mi földolgoz és folytonos ide-oda vonulásban a nagy részt ujczecokból álló francia csapatok begyakoroltatnak s kisebb csapatokba megosztják a puszkapor szagát.

Paris, aug. 13. Strassburgot itt nem féltik. A vár 450 nehéz löveggel van megerősítve s egy teljes hadosztály (12,000 ember) képezi fedezetét; továbbá több ezred mozgó őrség és Vogesi szabadlövészek. Az ostromzárolás nem könnyű, mitán az ismert rajnai ágyúaszkadók is ideérkeznek. A várparancsnok, Ulrich hadosztály-főnök vas jeleméről ismeretes.

A Voges hegységben számos guerrillacapatok portyáznak, melyek a poroszokat zaklatják. Mondják, hogy a németek kintasítására szóló rendelet vissza fog vétetni. — Híre jár, hogy a poroszok megszállták Saarburtot és Nancyt.

A német hadseregnek állása jelenleg körülbelül a következő: Steinmetz tábornok Metz előtt áll, ugyanoda törekszik Frigyes Károly hadserege, és ha a francziák itt a döntő csatát csakugyan nem akarják elfogadni, az utóbbi mintegy 250,000 főnyi seregével követni fogja őket. Steinmetz tábornok mintegy 70—80,000 emberrel Metz várát ostromolndja, hová Spandauból nagy ostromágyuk szállítatnak. Különböző a tábornoknak itt igen nehéz posztioja lesz, s a porosz lapok azon állítása, hogy Steinmetz Metzét „robammal fogja elfoglalni“, túlságos elbizakodottságra mutat. Nézetünk szerint Metz olyan kő, melyet Steinmetz, még ha a leggenialisebb tábornok is, csak a legnagyobb nehézségekkel lesz képes tetszésére farni. A német hadsereg déli szárnya a koronaherczeg vezetésével a legújabb sürgönyök szerint nagybárra még Strassburg táján van, s csak az aránylag kisebb rész folytatja útját a Moselle mentében. Igen valószínű, hogy e rész ma már a francziáktól elhagyott Nancyt megosztotta. Egy legújabb párisi magánürgöny szerint „Strassburg teljesen védekes állapotban van.“

Berlin, aug. 14. Hivatalosan jelentik a hernyi főhadiszállásról aug. 13-áról este: Egy ellenséges zászlóalj, melyet Metzről vasuton Pont a Mousson felé szállítottak, podgyászának hátrahagyásával hirtelen visszavonult, midőn a mi gyalogságunk megszállotta a várost. A francziák ott hagyják

Nancyt. A mi lovasságunk a Nancytól északra Frouard felé vezető vasutat megrongálta; egy más lovas osztály elfoglalt egy takarmányszállítványt, mely a metzi seregnek volt szánva.

Berlin, aug. 14. (Hivatalos) A hernyi főhadiszállásból aug. 13. este: Egy ellenséges csapat, mely Metzről vasuton Pont a Moussonnak irányított, midőn gyalogságunk ma reggel e várost megszállotta, podgyászai hátrahagyásával gyorsan eltávozott, — Nancyból az ellenség kivonult, lovassaink a Frouardba vezető vasutat Nancytól északra ússzerombolták, más lovas osztályok ismét egy takarmány szállítványt foglaltak el a francziáktól.

Köln, aug. 13. Spandauból és más várakból „az ostrom-ágyukat sietve Strassburg alá szállítják.“

Basel, aug. 13. A francia császári herceg még Metzben van; ez utóbbi hely és Nancy közt 200,000 francia áll.

Mindamellett hogy a francia területre nyomuló hadoszlopok élén az összes porosz német lovasság nyoma a visszavonulásban levő francia hadtesteket, azokat sem megzavarni, sem feltartóztatni nem vala képes; sőt az ellenséges had eleje, mint azt egy Metzről aug. 12-ről kelt távirat mutatja, visszavetettet.

Szembetűnő, hogy a porosz-német tömeg legközelebbi célja nem annyira Metz, mint inkább Nancy és Lunville. Hogy Metz elé erős kémszemlélt csapatot vetnek, magától értetődik; de a poroszok előnyomulási főcélja Paris marad. Az e közt fekvő mozzanatok a francia seregtől függenek. Jóllehet a poroszok támadása erélyt és helyes felfogást tanúsít, mindamellett, mitán a hátráló csapatoknak több napi idejük volt az előnyomuló ellenséget szabadulni, a francia hadvezérlés kezében maradt a csatát megválasztása az összes haderőkkel való mérkőzésben.

Szt. A. Vold, aug. 12. este. (Hivatalos.) A francia hadsereg a Niedfolyó mellett védelemre elkészített hadállást elhagyta, és tegnap Metz mellett a Mosel mögé vonult vissza. — A porosz lovasság Metz, Pont Mousson és Nancy előtt megérkezett. — Hadseregünk több osztálya már Strassburg előtt áll. — Lichtenberg kistája, a Vogesek közt megadta magát. Lützelstein elhagyott a francziák által; ott és sok más helyen nagy rakományok és katonai készletek akadnak.

Paris, aug. 13. A kamara tegnapi ülésében jelentő Palikao, hogy Lebouff tábornok főnöknek lemondása elfogadtatott. Négy nap alatt 70,000 ember lesz a határokhöz szállítva. A belügyminiszter mondja: A kormány valamennyi német alattvaló kintasítására kész.

Paris, aug. 13. A mai hivatalos lap közlése, hogy Bazaine tábornagy a 2. 3. és 4. hadtest főparancsnokává, Trochu a Chalonsban alakulóban levő 12. hadtest főparancsnokává, és Vinoy a Parisban alakuló 13. hadtest főparancsnokává nevezetett ki. A 8—12 katonai osztály mozgó őrsége azon contingenssel egyesítették, melyhez tartozik.

VI. kimutatás

a Kolozsvár sz. kir. városában alakítani ezélbavett magyar kir. honvéd zenekar alapjára, ugyancsak Kolozsvár város hatósági tisztviselőktől és helybeli kereskedő társulattól begyűlt adakozásokról:

A) Városi közigazgatási tanács tagjaitól: Filep Samu 5 frt, Csizsár Samu 5 frt, Dobokai Ferencz 5 frt, Medgyesi Tivadar 5 frt, Magyar Mihály 5 frt, Földesi Sándor 2 frt, Szabó Ádám 2 forint, Márk Ferencz 1 frt, Gyulai László 2 forint, Jancsó József 1 frt, Szász Ádám 5 frt, Antal Mihály 2 frt, Egyed Ferencz 1 frt, Markó Ede 50 kr, Ecsedi István 50 kr, Müller Sándor 1 frt, Bágyi Mihály 1 frt, Lugosi István 2 frt, Pávai János 1 frt, Miller Sándor 50 kr, Kraft József 1 frt, Hunter Samu 1 frt, Nappendruck Károly 1 forint, Bagdi István 50 kr, Gyulai Ferencz 50 kr, idősb Földesi István 1 frt, Papp Károly 30 kr, Schell Mihály 50 kr, Csizsár Victor 1 frt, László Gyula 30 kr, Székely Ádám 30 kr, Zicha Ferencz 30 kr, Szigethi Gábor 30 kr, Szigethi János 30 kr, Csipkés Albert 50 kr, Pál Ferencz 50 kr, Bányai Samu 20 kr, Rischányi János 1 frt. A) Összeg 58 forint.

B) Városi törvéyszék tagjaitól: Makoldy Sámuel 2 frt, Frits Albert 1 frt, Minorich Károly 1 frt, Nagy Mihály 1 frt, Bíró János 1 frt, ifjabb Gpan Károly 1 frt, Elekcs András 50 kr, Vikol Simon 1 frt, Bányai György 50 kr, Arca Rudolf 50 kr, Tamási József 40 kr, Fenesán János 26 kr, Pernet Lajos 26 kr, Bágyi Endre 10 kr, Kovács János 26 kr, Orbán Ferencz 50 kr, Mayer Ferencz 26 kr, Eltes Zsigmond 26 kr, Hilbert Károly 1 frt, Kristyori Ákos 26 kr, Góthárd József 50 kr, Bodor László 1 frt. B) Összeg 14 frt 56 krajczár.

C) A kereskedő társulat tagjaitól: Bogdán István 5 frt, Csapó Sándor 5 frt, Kovács Károly 1 frt, Papp és Mező 1 frt, Keresztessy Pál 1 frt, Gajzágó István 1 frt, ifj. Csiki József 1 frt, Duba Kristóf 1 frt, Tamási testvérek 2 frt, Karvázy 1 frt, Huflesz Károly 1 frt, Lengyel János 1 frt, Simon 1 frt, Bányai György 50 kr, Arca Rudolf 50 kr, Tamási József 40 kr, Fenesán János 26 kr, Pernet Lajos 26 kr, Bágyi Endre 10 kr, Kovács János 26 kr, Orbán Ferencz 50 kr, Mayer Ferencz 26 kr, Eltes Zsigmond 26 kr, Hilbert Károly 1 frt, Kristyori Ákos 26 kr, Góthárd József 50 kr, Bodor László 1 frt. B) Összeg 14 frt 56 krajczár.

1 frt, Pinkovay és Székely 1 frt, Papp János 1 frt, Somlyai László 1 frt, Duba Tivadar 1 forint, Gebhardt Pál 1 frt, Vajnóczy és Dallos 1 forint, Aszlán és Hugó 1 frt, Demjén László 1 frt, Münster Ede 1 frt, Peiello István 1 frt, Szentjánosi Ferencz 1 frt, Tauffer Ferencz 5 frt, ifj. Tauffer József 1 frt, Sárosi Elek 1 frt, Bányai Károly 1 frt, Gajzágó Bogdán 1 frt, Poszler Gyula 1 forint, Huflesz György 1 frt, Benedek és Páfi 1 forint, Neff Ádám 1 frt, Horváth Miklós 50 kr, Cziriak és Sallai 1 frt, Roményik Máttyás 1 frt, Hódl József 1 frt, Papp Kristóf 1 frt, Czece János és társa 1 frt, Todorfi Bogdán 1 frt, Folly Mihály 2 frt, Borza István 1 frt, Márkovics István 1 frt, Nikk Ferencz 1 frt, Ábrahám Antal 1 frt, Ákoncz István 1 frt, Gáll István 1 frt, Bulbuk Manó 50 kr, Csiki Imre 1 frt, Ákoncz János 2 frt. C) Összeg 74 frt.

Jelen utolsó kimutatás főösszege 146 frt 56 kr o. é. És így a jelen s a megelőző I—V. kimutatások szerint az adakozás végeredménye: a) készpénzül 1000 frt 1 kr; b) 2 db. urb. kötv. 200 frt.

Kolozsvárt, aug. 12 kén, 1870.

UJDONSÁGOK.

— Ő Felsőge a betegeskedése miatt lemondott gróf Beldi Ferencz helyére, kinek érdemei elismerésül a vas korona-rendet adományozá, Szilvássy Sándort nevezte ki Küküllőmegye főispánjává.

(—) A nádasí fűrdőt is megrongálta a Nádas vize, mely a sok esőzés miatt földagadt. A múlt napokban a víz fölé épített fűrdő-kalibákat sodorta el.

(—) Szépen kitétek magukért a múlt héten városunkban a verekedő kompániák, melyekről már sokat hallottak olvasóink is. Tízennyolcz verekedés csak a rendőrségnek volt bejelentve (meny-nyi lehet még köpenyeg alatt!) s azok között 1 halálos, 1 pedig nehéz sértést eredményezett, a többi rendőrség büntetett (ha büntettek). Szép haladás! Jó volna az efféle kibágásokat és büntetéseket lehető leghamarabban büntetni, egyébiránt úgy tudjuk, hogy az illető hatóságok e tárgyban miniszteri megfigyást is kaptak.

+ Már több versen hallottunk fegyverlövészeket a belváros utcáin, közelebből pedig a rózsatezében, hanem azt nem hallottuk, hogy ezek a derék utca-vadászok csak egy marék tollat is téptek volna a dologházban, hova bizony beillenek. Csak rajta, mert bizonyosan nagy gyönyörűségek telik benne az alvóknak.

(—) A Niegrelsz Miksa elleni nevezetes bünper harmadszor is végtárgyalás alá fog kerülni közelebből a városi törvéyszéknél. Valóban ideje volna, hogy e per, mely a felsőbb bíróságoknál is hónapokig ült, már be legyen fejezve. Vadlott, ki már közel öt év óta vizsgálati fogságban van, most is határozottan tagad minden ellene felhozott vádat.

— ? Sz. István napján a azt megelőzőleg több város kéjvonatok által lesz Buda Pesttel összeköttetésben. Így Bécs, Temesvár, Fiume stb.

— ? Szerencsétlenség. A Szatmármegyében fekvő Pálfalva községben két gyermek a megáradt Szamosba halt a segélyekre siető szolgálóval együtt.

— ? Gorove István miniszter urnak a napokban fogja átadni a díszalbmot a m. kir. közlekedési miniszterium tisztikara mint volt főnökének. Az albmot Posner K. L. készíti; kerete érczatlákba van illesztve s a homlokátábla egészen arany-bronzból készült; rajta látható a művészet, tudomány, földmívelést és ipart jelképező négy kerek medaillon közepette, az ünnepelnék családi címere, két geniuusz: a házasszeretet- és igazságtól megkoszorúva. Belül az albmua jönnek az egyes hivatalnokok arczképei.

+ Ki a szőnyegen levő háboru helyszíneiről kitűnő földabroszt akar szerezni, utasítjuk a Stein János és Demjén László könyvkereskedésébe, hova effélek közelebből feles számmal érkeztek.

+ Ludasról írják lapunknak, hogy arra felé nagyban folynak a vasúti munkálatok a marosvásárhelyi vonalon. Dacára annak, hogy az esőzés, árvizek sok helyt rongáltak és több helyt kiverő a dolgozókat, a munka gyorsan halad. Mintegy 1500 ember dolgozik azon a környéken. Ludasban a gyors elnépesedés (bár ideiglenesen) nagy drágaságot csinált, különösen a munkabér oly magára bágott, hogy a mezői gazdák csak nagy áldozattal munkáltatbáják földjeiket. A czölők nagy része nincs megmunkálva, nem csak ezután fogják levelezzel, az őzi vetésre nem igen számíthatnak.

— ? Jelentékeny szavak. Mihályovics érsek azon beszédere, melylyel őt Kralj püspök beiktatása alkalmával üdvözlé, a többek között ezekkel is felelt: „Eszűszöm Istenre a templom előtt, hogy ez ország szabadságát, autonómiaját és területét fenntartani, védeni fogom. Előbb érjen utól a halál, mielőtt valamit teszsek, mi ezen ország kárára lehetne.“

— ? A hécsi munkázavargás, melyről mi is tettünk már említést, mind nagyobb mérvet ölt. Folyó hó 11 kén mintegy 4000 munkás gyűlt össze, s csak nagy későre s katonai erő alkalmazása mellett lehetett szétoszlatni a zavargó tömeget. Mint a „P. Lloyd“-nak írják Bécből, hogy

az egész mozgalom porosz isgatás és pénz követ-kezménye.

—? Megjelent és beküldetett: „A tanügyi reformról. Egy jogtanár nézetei a köznevelésről, egyetem és jogakademiák újjászervezéséről, különös tekintettel a m. kir. közoktatási minisztérium újabb törvényjavaslatára.” Pest. Aigner L. 1870.

—? „Népiskolai lapok”-ra hirdet előfizetést dr. Zaffery Károly ezredes egyházmegyei aldosár a kir. főgymnasiunai r. tanár. Megjelen hetenként egyszer, ára egy évre 4 frt.

—? Vettük a nagy-váradi községi iskolák polgári és felsőbb népiskola osztályába járó tanulóknak érdeksorozatát az 1869/70. tanévben. Ez értekevényből, melyet nem ártott volna egy kis statisztikai táblázattal kísélni, kiemelendők találjuk, hogy a felekezeti nélküli községi iskolák felsőosztályok fi- és leánytanodákra s ezek mindegyike ismét négy, a m. felsőbb népiskolai osztályra, melyek mindegyike ismét több alosztályt foglal magában; ezenkívül a fiúk számára van egy-osztályos polgári iskola. Ez iskolákban működött összesen 23 tanító s 5 tanítónő; ezek közül 8 vallás-, 2 testgyakorlat-, 1 ének s 1 rajztanító volt. Tanulóik összesen 949, ebből fiú 602, leány 347.

—? Az irgalmas barátok pesti rectora, pesti lapok szerint, a kezeltése alatt álló zárdavagyonból 30,000 frtot elcsikkasztott; minek következtében hivatalából azonnal elmozdították a vizsgálat alá tételezt.

—? Ouf. Tréfás epizód történt a napokban egy bajor előőrse. Egy sötét éjjel a csapatot puska durranása veri fel; egy pillanat s mindenki talpra állott, — azt vélvén, hogy az ellenség támadást intézett. A vezénylőtiszt rögtön kérdőre vonja az őrt, hogy miért lött. — „Egy francia akart négykézláb ide lopózni” — feleli ez. — „Megszólította-e őt s mit felelt?” — kérdi tovább a tiszt. — „Nem mondott egyebet, mint „oui, oui” — hát rálöttem.” — Figyelemesen kiküldték a tért, hol az ellennek el kellett esni s nemsokára fel is találták holtestét. Nosza, ujjongva szállították a táborba — s ott megölték s megégették; mert hát egy szép kővér vadkan volt.

—? Párisban, Marseilleben és Lyonban egy napon, f. hó 9-kén 32,000 önkéntes iratta be magát a rendes hadsereghez.

—? Megjelent és beküldetett: „Európai válság veszélyei; különös tekintettel az osztr. magyar monarchia helyzetére.” Röpirat a francia-porosz háború alkalmából, írta egy magyar politikus. Pesten, 1870. Rudnyánszky A. Ára 50 kr.

— Az „Erdészeti Lapok” 9 ik évfolyamának VII. és VIII. füzeté megjelent a következő tartalommal: Máramaros-, Ugh- és Liptómegei erdősegek. A badeni és württembergi fekete erdő. Félhasználat az erdőtalajon. A szikes föld. Erdészeti üzeműdijak. Használat az akácfaft is szőlőkarónak. Egyestülei közlemény. Különfélék: A magyar állam erdőtisztjeinek száma. A tharandi erdészeti akadémia. A páfrány. Erdészeti tankönyvek.

—? Nők is alkalmaztatnak postaszolgálatra. A csekélyebb forgalom, nem kincstári s leginkább vidéki postahivatalnál megengedtetett, hogy a postamester családjaához tartozó s kellőleg képzett nők is alkalmaztatnak segédképen. Ezenkívül megengedtetett, hogy 18 éves, feddhetlen erkölcsű, iskolai s postakezelési bizonyítvánnyal ellátott nők önállóság is alkalmaztassanak, mindazáltal a postamester felelőssége alatt.

—? A bécsi gabona-tőzsdén a zab és liszt ára hirtelen nagyon leszállott, mivel a hadsereg élelmezésére szolgáló szállítványok megkezdése többé szoba sem jöhet. — Kolozsvárt meg ép el-leuközölög, a mézárós urak néhány nap óta nagyon kezdik ijeszteni a publicumot, hogy így, meg úgy fölemelik a búz árát, mert drága a vágómarha. Én uram istenem! hát miért nem teszik? hisz majdnem versenytárs nélkül állanak a téren; olyan könnyű volna a háború ürügye alatt egy kisse felragtatni a búz, e nélkülözhetlen élelmicikk árát!

—? Az angol bibliatérjesztő társulat mindentűvé behatol és zsebbe, csákóba, boronyba törhetlen kitartással csempézi be azent könyveit. A francziákat például a val onszolják a társulat ügyökei a biblia elfogadására, hogy ha a protestáns poroszok kezébe esnek, sokkal jobb dolguk lesz, ha bibliát találnak náluk.

—? Egy francia vadász Saargemündennél a Saar folyóban furdott s a tulók partig merészkedett úszni, hol poroszok czirkáltak, s elfogták. Egyik közülük anyaszült meztelenen lovára vette s el akart vele nyargalni; de a francia vadász addig viczkázdozott s kiabált, míg meg a francziák észrevették s a túpartól oly lödözést tettek, hogy a poroszoknak menekülni kellett, s a vadászt elbocsátották.

—? Egy „oui,” mely hadifogságba ejt! Hagyában mar benn voltak a badeiek, midőn Straszbúrgból távirati kérdést intéztek oda, hogy rendben van-e minden, s mehetnek-e a katonák? — A fegyveresekkel megrakott távirtdoból természetesen a válasz ment, hogy „oui.” Erre aztán csakhamar berobogott az indobázba egymás után két vonat, tele francia katonákkal, kiket lárt karokkal s elölük kéz fegyverekkel fogadott az — ellenség.

—? Egy porosznak, ki Párisban rekedt, az a passiója, hogy elővesz egy-egy francia újságot s leitatja. Mikor aztán az asztal alatt fekszik, megvetőleg így szól: „megint egy ellenség esett el.” Saarbrücken ágyúzása után hármát itatott le. — Egy korhely statisztikus kiszámította, hogy Párisban a hadsereg kivonulása óta 10 nőre esik egy ép ember.

—? „Mily messze van Berlin?” — kérdi egy jökedvű Párisban egy rendőrbiztostól — „Berlin, Berlin — felelt a rendőr — bizony, fiam, az 800 ezer porosnyira van távol innen.”

— Augustus hatodik a történetben. E jelen korban némi érdeklél bir a következő történelmi dátumok összeállítására: 843 dik év aug. 6 kán a verdani szerződés kötött, Németország keletkezik. 1648 ban a westpháliai békekötés; 1762 ben Katalin lemond az orosz kormányról; 1806 ban a német birodalomnak vége, II. Ferencz leteszi a császári koronát; 1833 ban Franciaország ellen nagy congressus Teplitzben; 1840 ben Napoleon Lajos partraszállása Bonlogneban, elfogatik és Hamba vitetik; 1870 ben Würth és Saarbrücken melletti csaták.

(—) Egy spion, otthon. Egy metzi községi tanácsos igen jó festész, kinek művei batást csinaltak már a nagy világban is. Kedvencz önjá nem piben a háború alatt sem. Legközelebb a városon kívül rajzolgatott. Meglátja egy francia katonát. „Ahán! porosz kém; a tábornk rajzolja.” És nyakon csipte. Nem a legkellemesebbek azok a mikor a mi festésztünk azután keresztülment mindaddig, míg meg Bourbaki tñok elé vezetteték, ki személyes ismerője volt és megehabadt. Azt a tapasztalást mindenestre megnyerte e kalandból, hogy háborús időkben az ember otthon sincs otthon.

(—) Művészek a lelkesedés szolgálatában. Tudjuk, hogy a wörthi ütközetről eleinte az a hír volt Párisban, hogy a francziák a győztesek. Az ekkép előidézett batártalan öröm közepette az utcán tolongó tömeg észrevette Capoul tenoristát, megállított egy omnibust, annak tetejére felkültö a művészt s ott elénekeltette vele a Marseillaisét. Alig volt ennek vége, — arra megy a híres Sasa énekesnő. Azt is körülfigyák, emelvényt rögtönöznek neki, s arany hangján azzal is elénekeltetik Rouget de l'Isle dalát. Aztán valami tízezer torok kezdte rá és énekelte úgy, hogy az utcán az ablakok rescegetek belé. — Az öröm e kitörését, fájdalom! nemsokára méltó levertség váltotta fel.

* Niederbronn körül július végén egymásra bukkantak németek és francziák. Amazok éppen sörözgettek egy vendéglőben, midőn ezek rájuk törtek. Meleg küzdelem után a francziák győztek. Zsákmány: néhány hordó sör és hét sült pulyka. Elfogyasztatik. Aztán a csapat továbbindulása sora-kozik. E pillanatban a vendéglős előmászik a pincéből, hova a csata alatt rejtőzködött, s kalapját levéve s nagy remegve kérdi Bernis tábornoktól, hogy kinek nyújtja be a számlát. A tábornok mo-solyogva felel: Azt mondják, hogy a vesztes fél a fizetést fél. Azonban a francziák elég gazdagok, hogy saját dícsőségükért fizessenek is. — És kifizette a számlát.

* Berlinben egy házaló nem bírván állott virs-líjen tudadni, elnevezte azt francziáknak — „tessek francziát venni két garas párja...” s a franczia mind elkelt. Párisban meg egy hordó romlott he-ringet nevezett el a gazdája burkusnak, s úgy árulta. Egyetlen burkus sem maradt a hordóban.

* Birja a franczia nem csak tűzzel, de hidegvérrel is. Versaillesben egy tűzrégi lak tanya udvarán mindenféle felszerelési tárgyak voltak felhalmozva. Egyszerre egy robbanó anyaggal telt láda kigyul. Hirtel adták ezt az aggodalom nélkül társalgó színtesteknek. Azok kiszaladnak, kizabadják a szekrényt a többi közül, köteleket kötnek rá, s azon égye kivonszolgák és belemertik egy patakba. Egy pillanatnyi késedelem, s Versailles légbe robbant volna.

* A krimi háborúból ismeretes St. Arnaud tábornokról beszélük a következő adomát: Várnában oly nagy tűz volt, hogy a katonák már menekülni akartak a városból. Ekkor St. Arnaud fogja magát, s a tábornokával együtt a löporos toronyba teszi szállását. Ott is maradt, míg a tűznek vége nem lett.

(—) Egy burkus Landwebrmannak valami tennetese volt a törvényszék előtt. Azonban be kell-vén ruhkolni ezt írta a törvényszéknek: „Napoleon-nal lévén egy pöröm, melyben a terminusra meg kell jelenem, kérem a törvényszéket, hogy a Má-neckével való pörömben a terminust halasztva el.”

(—) Elfogták a hajort a bajorok. Greif nevű bajor szülötésű költő, ki most egy bécsi lap mellet dolgozik, a napokban hazáját meglátogatván, egy landabuti vendéglős mint kémét elfogatta, s csak nagy utánjárással tudott menekülni. Megjegyzendő pedig, hogy Greif testének terjedelme, és kedélyének rendes állapota inkább seerfőzött, mint kémét gyaníthatna benne.

(—) Nehány poroszot elfogtak a francziák. A mint Fürbachon keresztül kísérik, a fanatikus tömeg bosszantotta őket: „Le Poroszországgal! Le Bismarckkal!” Csak hallgatja ezt egy testőrnöv, de végre megnyja, s rájuk förmed: „hallgassatok szamárrak! nem látjátok hogy ugyis foglyok.”

(—) Most 77 évs. Weissenburg nevezetes szerepet játszik Franciaország történetében, mi-

óta vidékét Villars marsal 1705-ben megerősítette. Kiváló fontossága volt 1793-ban. Wurmser osztrák tábornok akkor ráttűtt s elfoglalta, s ha a szövetségeseek jobban egymás kezére dolgoznak, Beaumarchais egész seregét tönkretették volna. De elmulasztották a jó alkalmat, s a következtetés az lett, hogy két hó múlva Pichegru visszafoglalta az erődöt. A convent nagy ünneppélyességgel fogadta azt a tisztelet, ki kiküldetett, hogy ezt a hírt Párisba megvigye.

KÜLFÖLD.

Páris, aug. 14. A négytűlésben nagy tet-
ezéssel fogadtatván Gambetta beszéde, melyben a kormányt hevesen megtámadta, a kamara Favre-nak a védelmi bizottságra vonatkozó javaslatát el-
vetette. A törvényjavaslat, mely a kormányt 2400 millió frank értékű bankjegy kibocsátására felba-
talmazza, egyhangulag elfogadtatott. Palikao hadtű-
gyér kijelenté, hogy Bazaine jelenleg egymaga fő-
parancsnoka az egész hadseregnek. Páris védmun-
kálatai rövid időn befejezettek.

A semleges hatalmak több oldalról jövő me-
gegyező hírek szerint nagy tevékenységet fejtenek
ki a béke helyreállítására. Angolország Ausztriával
és Olaszországgal egyetűtlen közvetítő indítványo-
kat készít el s hiraszerint Oroszország is csatlako-
zott a három hatalomhoz. Ezekkel, úgy látezik, el-
lenkezik a „Journal officiel” azon legújabb cikke,
mely kijelenti, hogy mindaddig nem lehet békére
gondolni sem, míg a háború folyama Franciaor-
szágra nézve kedvezőbbé nem alakult.

Poroszország s a római curia a leg-
bensőbb barátokká lettek. A Berlinből viszatért
porosz követet a pápa egy nap kétszer fogadta.
Sajátkezű levelet hozott Vilmos királytól, melyben
ez tudatja ő szentségét, hogy Németország meg-
védi Rómát, mihelyt az olaszok fenyegetni talál-
nák. A porosz követ Antonellivel, továbbá a pápai
bel- és hadügyminiszterek s a rendőrfőnökkel is
értekezett.

A berlini lapok szerkesztőseivel a követke-
ző bizalmas jegyzék közöltetett! „A (német) csá-
szárság eszméjére célzás, főleg még a győzelem
bizonyos volta előtt, zavarta a szövetségünket a déli
német államokkal s árt politikánknak. Ez okból
magas megbízás folytán a rendőrfőnök bizalmasan
utal e nézpontra, s annak figyelembe vételét sür-
getőleg ajánlja.” Ezen néhány sor többet mond,
mint egész hosszú hasábus vezércikk a hely-
zetről.

A párisi angol követség hitelesen értesült,
hogy „a poroszok óriási veszteségeket szenvedtek
Würthnél és Forbachnál.

Páris, aug. 13. Baraguay tábornagy megpa-
rancsolta, hogy Páris lakossága harmincz napra
élelemmel lássa el magát. Tíz óra után az egész
erődítési rayon bezáratik.

Berlinben már több mint 3000 hadifoglyot,
közülük 200 tisztet felül, vittek már keresztil. Az
igazi francziák oly jó batást okoztak, hogy az ite-
neni lapok már jónak látták a népet túlságos ér-
kenykedéstől óvni; hiszen már több nyájában
részesültek, mint a sebesült németek. A királyné
minden sebesült tisztnek 2 inget és 10 tallér elő-
leget (?) adatott; de azok csak az inget fogadták
el, mert pénzük elég van, s azt kérték, hogy a
várakban becsületszó mellett szabadon járhasanak.

Brüsszel, aug. 13. Párisból érkezett hírek
szerint az ellenlék vezérei majd csak akkor szán-
dóznak jelt adni a zendülésre, ha Napoleon csa-
tát vesz. A Napoleon-ünneppély abban marad; hét-
főn csak isteni tisztelet lesz. A batóságok nagyon
tartanak e nap eseményeitől.

Amsterdam, aug. 13. Ide érkezett párisi
táviratok az ottani hangulatot igen izgatottan
jelentik. A polgárok gyűjtemei kezdik az aranyat,
nem bírván a papirpénzben. A rendőrség roppant
tevékenységet fejt ki. Attól félnek, hogy a Metz
melletti csata sem lesz szerencsés. Híre szárnyal,
hogy Napoleon, ha a hadsereg megveretnék, a csá-
szárnéval deli Franciaországba akar menni. Va-
lamilyen rendeltetés alatt csapatok a hadsereg-
hez küldetnek. „Regességi tanács” alakíttatnak.

Pétervár, aug. 13. Gortschakoff herceg a
többi neutralis hatalom beleegyezésével Orosz-
ország részéről azon ajánlatot tette Francia- és
Poroszországnak, hogy kössenek 4 beti fegyver-
szünetet s ez idő alatt valamelyik semleges város-
ban alkudozzanak a béke iránt.

Sheridan és Forsyth ismeretes amerikai
tábornokok, legközelebb Liverpoolba érkeztek. Mint
mondják, az előbbi a franczia, s az utóbbi a po-
rosz főhadiszállásra fog menni, oly célból, hogy
az illető hadsereg különböző mozgalmait, s a pa-
rancsnokok által követett taticai figyelemmel ki-
sérjék; s hogy visszatérőükkel jelentést tegyenek
az amerikai hadügyminisiteriumnak; épen úgy,
mint ezt M. Cielan tábornok tette a krimi háború
idejében.

Legújabb táviratok.

Páris, aug. 15. A németek Vigneulle-ben s
a Mosel mellett állnak. A franczia hadsereg meg-
kezdé a Mosel balpartjára való átmenetét, midőn

a hadsereg fele része a folyamón áthaladt, s po-
roszok nagy erővel támadást intéztek s négy órai
harcz után a poroszok visszanyomattak.”

Páris, aug. 15. A mai hivatalos lap jelenti,
hogy a császár tegnap 2 órakor elhagyta a korona-
örökösset Metzet és Verdunbe ment. A császár egy
kiáltványt bocsátott ki, melyben ezt mondja: A
midőn itt hagylak titeket, hogy szembeszállhassak
az invasióval, a ti hazafiságtokra bízom Metz meg-
védését.

Herny, aug. 14. (Porosz távirat.) Metznél
győzelmes ütköztünk volt, melyben az első és he-
tedik hadtest vett részt.

Páris, aug. 15. Tegnap este Lavilette kül-
városban fölkelési kísérlet történt, mely a lakosság
segítségével elnyomattott.

A sz. pétervári „Brzsevia Vjedomosti” aug.
9 iki számában a „P. C.” et, Andrásy lapjának
nevezvén, — mi tudvalevőleg, alaptalan fölvetés,
— kérdéses cikkére így felel: „Tökéletesen igaz,
hogy Oroszország természetes ellensége Magyar-
országnak, hanem nem igaz, hogy Oroszor-
szág egyedüli ellensége. Magyarország körül
van véve ellenségektől: határörvidék, horvát,
től, román nemzettől. — ezek mind ellen-égek.
De Magyarország természetes főellenségét ne ke-
resse a szlávokban, hanem a németekben. A né-
met ipar és műveltség elemei — Magyarországnak
régii és legkonokabb ellenségei; azok gyakorolnak
Magyarország szervezetre szétesztató befolyást;
azoktól semmikép sem bírja magát megmenteni,
Magyarország volt és marad a németek eszköze. A
„B. V.” azonban ezzel nem éri be. Egy másik
cikkében azt constatálja, hogy a galicizai kis
oroszok köréből számos levelet vesz, melyben ezek
óhájukat jelentik ki, hogy a nagy Oroszországhoz
csatlakozhassanak, mert az orosz népek van már
ötudata, s „ebben Kamcsatkától a Kárpátokig
egynek és egyetemeslegesen érzik magát.” Erre aztán
a szerkesztőség a következőleg felel: Miután Orosz-
ország a teljes semlegeséget kimondotta, a galli-
cizai kis oroszokért mitsem tehet addig, míg az ő
érdekei nem lesznek érintve; de ha az egyszer
megtörténik, „akkor az orosz kormány a véres
perben majd oly szerepet fog játszani, mely leg-
több eredményt biztosít.”

KÖZGAZDASÁG.

Pest, július hóban, 1870.

Több napilap a következő közérdeklő közle-
ményt hozza: A pénzpiacra tett napotai tapasz-
talat bizonyítja, hogy Magyarban igen nagy
mennységtű készpénz töké még mai napság is
alig hajtanak 5% nyi évi hasznót azon tőketalaj-
donosoknak, kik körülményeiknél fogva tökéiket
ingatlan birtok vásárlására nem fordíthatják.

Ugyancsak constatált tény az is, hogy a pénz-
nek a mai viszonyokkal semmi arányban sem álló
ezen csekély gyűmölösztetése leginkább onnét
származik, mert az illető tőkebirtokosok, vagy pe-
dig csekélyek távol lakván a pénzpiacról, gátolva
vannak pénzeiket biztosan, de jövedelmezőbbben el-
helyezni.

Hogy pedig a mai viszonyok között a pénz
évek során at 5% al kamatoztatni nem csak nem-
zetgazdasági határny, hanem főleg az illetőknek
tetemes kárára szolgál, ezt bizonyítani is alig szük-
séges, a mint ezt azon vidéki pénzirtokosok, kik
mint említők, ingatlant nem vásárolhatnak, felette
érzik.

Azon körülményt nem is vesszük figyelembe,
hogy a tökének a vidéken szokásos elhelyezése
megadóztatás alatt áll és bekebelezési stb. költég-
nek is van alátelve és továbbá, hogy a kamatok
pontos beszedésére sem lehet gyakran számítani.

Bizonyítja ezt azon körülmény, hogy midőn
a magyar jelzálog hitelbank vidéki bizományosok-
kal összekötésbe lépve, azokat saját zálogleve-
leinek eladásával megbizta, rövid idő alatt is már
a magyar jelzálog hitelbank záloglevelei az ország
minden vidékén ürvendéses kelendőseget mutatnak.

Ezen kelendőség tökéletesen igazolva van az
által, hogy ezen záloglevelek, melyek a napi árfo-
lyam szerint 83—84 % al számítva, mindennemű
levonás nélkül száz forint után 5 1/2 %, azaz az
említett árfolyamot tekintve, 6 1/2 % ot jövedel-
meznek egészen tisztán.

Ezenfelül pedig egy részük minden év január
havában kiorsoltatván, teljes névértékben kész-
pénzen váltatik be a magyar jelzálog hitelbank
által.

Igy tehát, mintán ezen záloglevelek nem úgy
mint más tőkebehelyezések, semmimélt jövedelmi
vagy egyéb adónak, semmiféle beárlásai vagy
egyéb költégeknek vagy csak kezelési kellemet-
lenségeknek alá nincsenek vetve, a legegyszerűbb,
legbiztosabb és legjővedelmezőbb tőkeelhelyezéssel
szolgálnak.

Biztoságuk pedig minden kétségen feltűli,
minthogy minden záloglevelen meg van jelölve azon
specialis hypotheca, mely annak pupillaris biztosítá-
sul szolgál, és ez minden záloglevelen batóságilag
különbösen bizonyítja van. Ezenfelül pedig bizto-
sítva van annak egy tökéje, mint pontos kamato-
zása a magyar jelzálog hitelbank alaptőkéje és
összes vagyona által is.

A magyar jelzálog hitelbank záloglevelei da-
rabonként 50, 100, 500 és 1000 frutól szólnak, és
hogy azok egy a pesti, mint a bécsi tőzsdén áru-

síttatnak és napi árfolyamuk a tőzsdei hivatalos kimutatásban jegyzeteltik.

Midőn tehát a fentiek előrebocsátásával t. olvasóinkat a magyar jelzálog hitelbank zálogleveleire figyelemmel tenni szerencsétlennek, el nem mulaszthatjuk hozzá tenni, hogy netalán vételi megbízást akár a hírlapokban tudatott bizományok, akár a magyar jelzálog hitelbank közvetlenül készségesen teljesítend, azon reményben, hogy t. olvasóink saját előnyét és érdekét óhajtottuk szem előtt tartani, midőn ezennel útmutatást adunk kisebb vagy nagyobb pénzkészletének változtatlanul jövedelmező módon állandó elhelyezésére.

HIVATALOS.

16691. 1870.

Pályázat.

A kolozsvári m. k. jogakademiánál a jog- és államtudományi encyclopaedia, a statistika és etika tanszéke tiszteletére jövőn, annak végleges betöltésére ezennel pályázat hirdetettik.

Ezen rendes tanári állomással 1050 frtnyi évi fizetés, a szabályszerű tandíj-osztalék, és 10 illetőleg 20 évi szolgálati idő után 210 frtnyi évi fizetési pótlék és 100 frtnyi szálláspenz van összekötve, ha pedig rendkívüli tanár fogna ki-nevezettni, illetményei 945 frtnyi fizetés, 100 frtnyi lakbér, és a szabályszerű tandíj-osztalék.

Mindezek, kik e tanszékért folyamodni óhajtanak, felhívattak, miszerint a m. k. vallás- és közoktatási minisztériumhoz intézendő folyamodványukat **aug. 30.** és pedig ha valamely közszolgálatban állanak, illető előjárásuk után, különben pedig közvetlenül a kolozsvári m. k. jogakademia igazgatóságához benyújtás, kérelmük támogatására életkorukról, végzett tanulmányaikról, képességeikről, szakirodalmi működésükről, eddigi alkalmaztatásukról s erkölcsi viseletükről szóló bizonyítványukat mellékelvén.

Budán, 1870. évi augusztus hó 3. án.

A vallás- és közoktatási magyar királyi minisztériumtól.

6481 sz. 1870.

Pályázat

a zsilvölgyi kincstári bányákban termelt kőszénnek bizományilag kezelendő elárúsítására.

A zsilvölgyi kincstári bányákban termelendő kőszénnek kicsinyben elárúsítása és az e célra szükséges raktárak felállítása és kezelése bizományosoknak adatik át, a következő feltételek alatt:

A kincstár egy hónapra való szénkészletet hitelben ad a bizományosnak; a további megrendelések csak az árnak készpénzbeli beiktatására teljesíthetnek.

Az ár, melyen a bizományosok a kőszénét adhatják, a kincstár határozza meg, s ezen árnak egy részét fáradságuk jutalmául és kiadásai megtérítésül a bizományosoknak engedi át.

A kincstár kötelezi magát, hogy ugyanazon helyiségben más raktárt sem maga nem nyit, sem más vállalkozó által nem nyitattat.

A bizományos köteles az egyhavi szénfogyasztás értékének megfelelő biztosítékot letenni készpénzben vagy magyar állam papirokban azoknak tőzsdei árfolyama szerint.

A bizományos köteles a hozzá intézett szállítmányt a vasuton átvenni, a szállítmányért járandó fuvarbért és egyéb szállítási költségeket kifizetni, a szénét saját költségén raktárába szállítani, ottan kezelni s a kincstár által meghatározott áron eladni.

A bizományos köteles mindenkor legalább egy félhavi fogyasztásnak megfelelő szénkészletet tartani raktárában, és megrendeléseit újabb küldeményekre oly korán tenni meg a zsilvölgyi bányahivatalnál, hogy az új szállítmány megérkezhesse, mielőtt a készlet meg elfogyott volna.

Mindezek, kik a zsilvölgyi kincstári kőszén elárúsítását a fentebbi feltételek alatt bizományilag átvenni óhajtják, felszólíttatnak ezenel, hogy ajánlataikat a **folyó évi augusztus 31-éig** a zsilvölgyi kir. kőszénbánya hivatalnak Petrozsényben utolsó posta Vulkán, benyújtás. Ezen ajánlatban határozottan megjelölendő:

- 1) azon város, vagy község, melynek szén szükségletét ajánló ellátni óhajtja;
- 2) az egyhavi szénfogyasztás valószínű mennyisége;
- 3) az ár, melyen a szénét vámmászánként ottan eladhatni reményli;
- 4) a legközelebbi vasúti állomás;
- 5) a raktár távolsága a vasúti állomástól;
- 6) a vasúti fuvarbér Petrozsénytől az illető vasúti állomásig, illetőleg a vasúti távolság és a mázsánkénti fuvarbér az első erdélyi vasút tarifája szerint;
- 7) az átszállítás díja a vasúti állomástól a raktárba;
- 8) a díj, melyet ajánló a raktár kezeléséért igénybe venni akar;
- 9) a biztosíték minősége és mennyisége, melyet ajánló letenni kész.

Egyszeri rsmind kijelentendő az ajánlatban, hogy ajánló a fentebb közölt feltételeket elfogadja, és a kötetendő szerződéshez szükséges bélyekek és illetékek költségeit fedezni kész; ezeken kívül pedig az ajánlatához az adandó biztosíték 10%-ának megfelelő lő bántalpenz csatolandó, mely összeg az ajánlat el nem fogadása esetében azonnal visszaküldetni fog, az elfogadás esetében pedig csak a biztosíték letétele után adatik ki vi-sza.

A m. k. bányai igazgatóság.
Kolozsvárt, 1870 augusztus 13. án.

Távíratl tudósítás a bécsi börzéről.

Aug. 16-án: 5% Metaliques 100 frt 53.75.
5% Nemzeti kölcsön 100 frt 63.80. Kamat 53.75.
1860. Kölcsön 89 — Bankrészevény 669. Hitelintézeti részvény 200 frt 237. — London 10 ft st. 100 frt. 23 1/2 kr 127. — Ezüst 125.25. Cs. királyi arany 6.03. Napoleondor 20 fran. 10.04.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 73. — Temesi 70. — Erdélyi 68. — Horv.-Slavon 86.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

S.-Szent-György, aug. 4 kén, 1870. — T. szerkesztő úr! Bátor vagyok a t. szerkesztő úr engedelmével következő közönséget nyilvánosságra hozni:

Az idevaló gör. keletiek temploma romlófélben levén, az idevaló timár czéh kegyes volt templomunk számára 50 frtot ajándékozni, mely nem tettért anyaszentegyházunk nevében legmélyebb köszönetet mondok. Ki kell emelnem Bikkfalvi Ferencz derék czéhmeister úr buzgó közreműködését az ajándékozás körül. Isten tartsa meg ötet sokáig családjá és polgári körében, hogy ilyen nemes tetteket követhessen és másokat is ilyen tettekre buzdítson.

*) Az e rovatban megjelölt cikkekért csak a saját hatáskörrel szemben vállal felelősséget a Szerk.

Továbbá én egy bált rendeztem Előpatakán folyó hó 1-én a fennemlített templom számára, mely 130 frtot s 1 aranyat jövedelmezett. Kötelességemnek tartom (fűrdő biztos Henter Gábor urnak, mint a ki a szent célra a bál megtartását megengedte, nyilvános köszönetet kifejezni. Isten éltesse! Adjon az Isten sok ilyen nemes szívű embert és polgárt a hazának!

A. O.

NEM HIVATALOS.

(349)

Alólírt egész tisztelettel tudatja a t. tanár és tanító urakkal, miszerint a jövő iskolai évre szükséges

tankönyvek és taneszközök

nála minden vallásu elemi-, közép- és főtanodák számára

készletben

tartatnak.



Iskola-könyvek.

Nagyobb megrendelők és ismét-eladók a szokásos

kedvezményben

részesülnek. Saját kiadásaimból

pedig az illető tanár urak rendelkezésére, szegényebb sorsú tanulók számára,

ingyen példányokat bocsátok.

Kolozsvárt, 1870, augusztus-hó

STEIN JÁNOS.

erd. muz. egyll. könyvtáros és kiadó.

(351)

Leány- tan- és nevelő intézet Brassóban,

igazgatva **Humpel-MaioreSCO Emilia** által.

Közremunkáló tanárok: Korodi Lajos, ev. gymnasiumi és Meschendorfer J., ev. realiskolai tanár, Dück P., népiszkolatanító, Fericeanu J., román gymn. hitelemző és magyar nyelvtanító, dr. Mesiotu J., rom. gymn. conrector, Dima P., rom. gymn. tanár s mások.

A tanfolyam 3 főosztályt foglal magában:

I. Egy előkészítő osztály, mely a tanítványnak korához, képzettségéhez és tehetségéhez képest egy vagy két évet vesz igénybe. Tanczél: folyékony olvasás, összekötve a tartalom teljes megértésével és újra előadás-ávl, írás, számvetés [t. i. a 4 számmal], az egytől 100-ig terjedő számsorok belől, a nézlettan, írva-olvasó tanmodor és czélszerű elmegyakorlatok alkalmazásával; végre a zenészet elemei, női kézimunkák és a szülők beleegyezésével testgyakorlat.

II. Négy (egyéves) osztály. Tantárgyak: Vallástan, nyelvtan (eleinte az olvasással összekötve, később önállólag a különböző nyelveknek) — német, magyar, román, francia és ha kívántatik angol és olasz nyelv, — szám-tan, földrajz, történelem, természetrajz, természettan, a vegytan alapjai; azon kívül: zene, rajzolás, női kézimunkák és a szülők engedelmével tornaszat és úszás.

III. Egy harmadik, két (egyéves) osztályból álló főosztály a magabb kiképzést célozza. Ezen főosztálynak tárgyai: Világtörténelem, a mivőlő és történelemnek különös szembevetelével, irodalomtörténet, a lélektan, szépsézet és mythologia elemei, a neveléstan főelvei, továbbá a fűnnevezett nyelvtanulmányok, zene, rajzolás és kézimunkák folytatása.

A nőimunkák, u. m. kötés, horgolás, hálózás, varrás és szabás, lapos és kereszt-hímzés, szabályszerű öltönykészítés (a szabások rajzolásával), mind neműl fényűzési munkák sat. Teklő Henrika és Guzbeth Sarolta kisasszonyokra vannak bízva.

Társalgási nyelv: a német tanítványnékre nézve a francia, ellenben a magyar és román tanítványnékre nézve felválva a francia és német nyelv. A francia társalgás fogantatása véget september 1-jétől fogva egy neveléstanilag kiképzett, francia születésű tanító nő nyertett meg az intézet számára.

Bővebb tudósítást és részletezett értesítvényeket kaphatni az intézetben: Klostromuteza 5-ik szám alatt, Szentmihálynapról fogva pedig: Lópiacz 30 dik szám alatt.

(346)

(1—5)

Butor-raktár

Szöllősy és Csernyánszky Tapecirer

Kolozsvárt sétatérutca 225 szám.

Ajánlják a n. erd. közönségnek butoraktárakat, melyben kapható, u. y megrendelhető mindennemű egyes és egész Gar-nitúr butorok; lőszőr és ruganyos madrá-czok és szoba ékítések, a legutányosabb áron. A butorok felelősség mellett készülnek.

(347)

(1—3)

Eladó ház.

Néhai Lőrinczi Mihálynak az óvárban 199 szám alatti háza eladó. Értekezni lehet Mikó Lőrincz czei sétatérutca 16 szám alatt.

(348)

(1—3)

Egy katonai karmester,

egy intézetbe mint ének- és zene tanító, vagy pedig egy zenekarnál mint karmester ajánlkozik, ki csak a német nyelvet bírja. Tudakozódni ná Dietrich Sámuel urnál Kolozsvárt.

(343)

(2—3)

Eladó fa

Gyaluban a gr. Bánffy részesek raktárában kapható tűzifa, jó minőségű és jól őrlezt. Ára egy kurta ölnék 10 forint. Utalványokat válthatni Kolozsvárt sétatérutca 13 szám alatt Mikó Lőrincz házáánál.

(336)

(3—3)

Egy 6 lőrejeü — és ökrök által is hajtható — Clayton Schuttelworth-féle zsákoló szalma rázóval, ellátott **Csépő-gép** eladó, vagy **bérbeadó** működési képessége megtekinthető Sz.-Fenesen. Értekezhetni ugyanott Szabó Jó-zsefnél.

(272)

(12—12)

Striberny Stanislaus,

fegyvergyárnak és szállító a cs. kir. hadsereg számára.

Raktár Mariabillerstrasse Nr. 90.

Saját gyár Bütteldorf térs mellett legjobban osztályozott raktárt tart mindenféle **vágó-, szuró- és löfegyverekből, vadász- és vivőszközökből, lovaglőszerekből, fegyver és felszerelési cikkekkel, hátultöltő-fegyverekből, revolverek- és terzerolokból** saját gyártmánya szerint a legutányosabb gyári áron.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen szolgáltatnak. Megrendelések a feladása, vagy rajzminta szerint pontosan teljesíthetnek.

Gyorsutazási



hirdetés.

Biasini gyorsutazási intézete

tisztelettel jelenti a t. cz. utazó közönségnek, hogy

Kolozsvár, Szamosujvár, Déés és Besztercze között

vasárnap 1870-ik év augusztus 14-én fogja megindítani.

KOLOZSVÁRRÓL indul naponta reggeli 4 órakor SZ.-UJVÁR, DÉÉS, BETHLEN és BESZTERCZÉRE. BESZTERCZÉ-RÓL indul naponta reggeli 4 órakor BETHLEN, DÉÉS, SZ.-UJVÁR, KOLOZSVÁRRA e célra hozott új bécsi salonkocikkal.

Helyek ára 30 font szabad podgyással:

Kolozsvárról Apahidáig 80 kr, tulsuly egy font 1 kr. Válaszutig 1 fs 70 kr. tulsuly 2 kr. Iklódig 2 ft 10 kr. tulsuly 3 kr. Szamosujvár 2 ft 40 kr. tulsuly 3 kr. Déésig 3 frt 20 kr, tulsuly 4 kr. Rettegig 4 ft. tulsuly 4 1/2 kr. Csicsó-Kereszturig 4 frt. 40 kr. tulsuly 4 3/4 kr. Bethlenig 5 frt 30 kr, tulsuly 5 kr. Somkerékig 5 ft 80 kr. tulsuly 5 1/2 kr. Beszterczéig 6 ft 80 kr. tulsuly 6 kr.

Az egész vonalon Kolozsvár Besztercze között egy Besztercze Kolozsvár között személyre szóló menet és jövetre (Tours és Retours) jegyek leszállított árban fognak kiadni. melyeket a t. cz. utazó egy hónap lefolyta alatt bár mikor igénybe vehet.

Felvételi irodák Szamosujvárt Deák Sándor ur kereskedésébe. Déésen Krémer Sámuel ur kereskedésébe. Beszterczén Tergovits Ede ur kereskedésébe vannak.

Kolozsvárt a Biasini szállodából az indóházig és vissza kényelmes Salon omnibusok szállítják az utasokat mérsékelt árért.

Kolozsvárt, 12-ik augusztus 1870.

Biasini gyorsutazási intézete igazgatósága.

(353)

(1—*)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - B. U. Cluj-Napoca